

MILIEUCONSULT
BODEM & ASBEST

**FLORA- EN FAUNAONDERZOEK
DE BONGERD (MIDDENBLOK) TE
CAPELLE AAN DEN IJSSEL**

Opdrachtgever : HaskoningDHV Nederland B.V.
T.a.v. De heer R. Begheyn
Postbus 8520
3009 AM Rotterdam

Vestiging : ABO-Milieuconsult B.V.
Curieweg 19
2408 BZ Alphen aan den Rijn
tel. +31 (0)172 449827

Projectnummer : ANL23-7956
Periode onderzoek : Mei 2023
Datum rapportage : 30 mei 2023

Veldmedewerkers: De heer R.F.M. Sluijs (Ecoloog)

Projectadviseur: De heer D.D.C.A. Bijl

Handtekening:

Dhr. R.J. van der Helm
General Business Unit Manager

Zonder toestemming van de opdrachtgever of ABO-Milieuconsult B.V. mag deze uitgave niet anders dan in zijn geheel worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook. Alle opdrachten worden uitgevoerd volgens onze Algemene Voorwaarden, zoals gedeponeerd bij de KvK Zuidwest-Nederland te Middelburg onder nr. 22065838. Op verzoek kunnen de Algemene Voorwaarden naar u worden toegestuurd.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Leeswijzer	3
2. OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	4
2.1 Bureaustudie	4
2.2 Veldonderzoek	4
2.3 Effectenbeoordeling	4
3. BESCHRIJVING VAN HET PLANGEBIED	5
3.1 Ligging plangebied	5
3.2 Algemene beschrijving van het plangebied	6
4. WETTELIJK KADER	8
4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	8
4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	9
5. RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING	10
5.1 Vleermuizen	10
5.2 Grondgebonden zoogdieren	12
5.3 Vaatplanten	12
5.4 Vogels	13
5.5 Amfibieën en reptielen	13
5.6 Vissen	14
5.7 Overige beschermde soorten	14
6. SAMENVATTING, CONCLUSIE EN OVERZICHTSTABEL	15
6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11	15
6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	16
6.3 Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied	16
6.4 Checklist groen bouwen	16
LITERATUUR EN BRONVERMELDING	17

Bijlage: NATUURONDERZOEK BONGERD EN WINGERD TE CAPELLE AAN DEN IJSSEL

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van HaskoningDHV Nederland B.V. is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd voor het midden deel van de Florabuurt (middenblok) in Capelle aan den IJssel. Aanleiding voor het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek zijn de voorgenomen plannen tot de realisatie van sloop van de huidige opstallen en nieuwbouw in het plangebied.

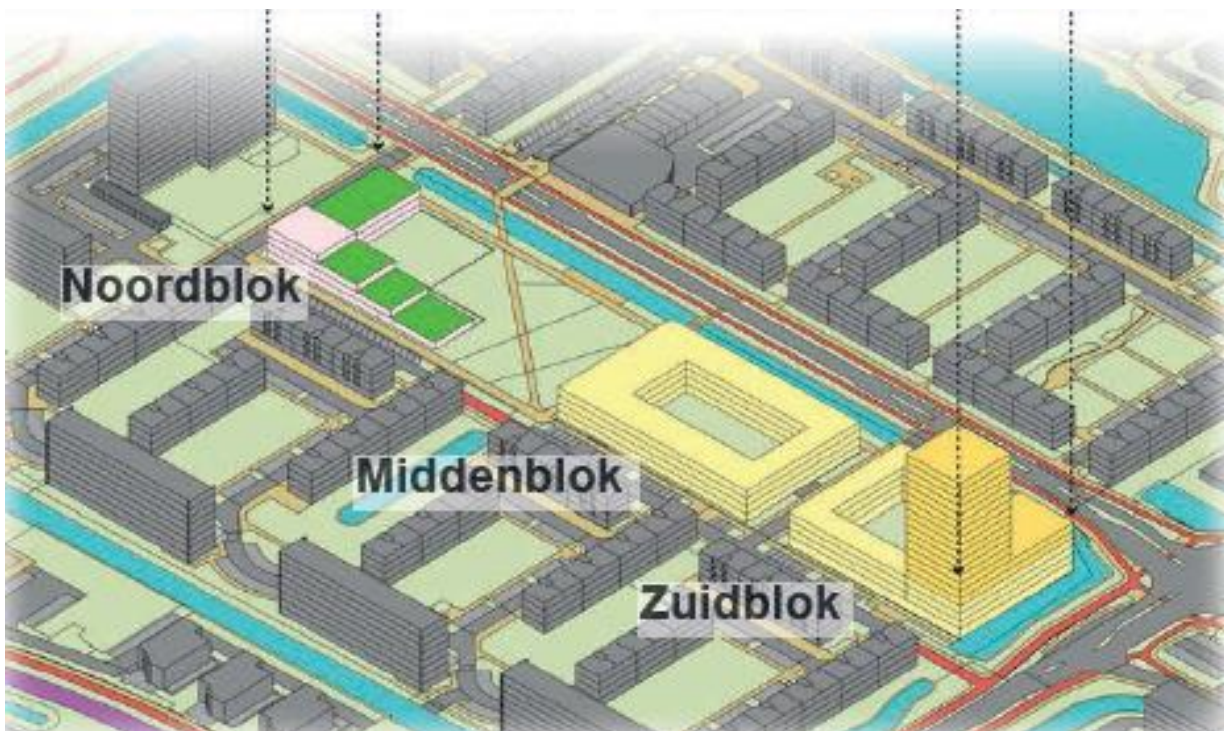
1.2 Doel van het onderzoek

Deze quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving, de Wet natuurbescherming, zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Indien overtreding niet kan worden vermeden, is in het onderhavige rapport aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot wordt in de bijlage een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

Afbeelding 1: het plangebied omvat het Middenblok.

2. OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecoloog uitgevoerd op 23 mei 2023 in de middag bij zonnig weer, N3 en 15°C.

2.1 Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

Ter plaatse van de locatie is in 2018 door Adviesbureau E.C.O. Logisch (rapportkenmerk: GCVW1801, d.d. 5 oktober 2018) een nader onderzoek naar gierzwaluw en vleermuizen uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd over een groter deel dan onderhavige onderzoekslocatie. Ter plaatse van onderhavige locatie zijn twee paarverblijfplaatsen voor de Ruige dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats voor de Gewone dwergvleermuis aangetoond. De rapportage is als bijlage opgenomen.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet natuurbescherming.

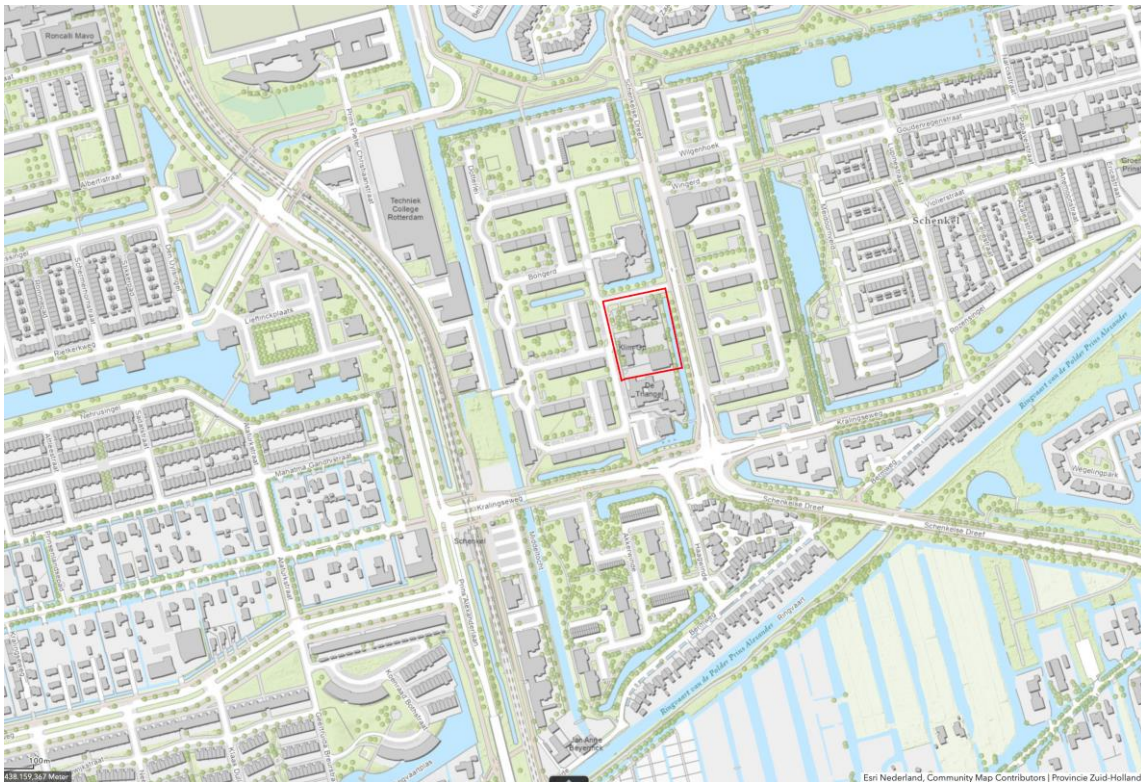
Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

3. BESCHRIJVING VAN HET PLANGEBIED

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen in de Florabuurt in de wijk Schenkel in Capelle aan den IJssel. Het ligt tussen de straten Schenkelsedreef, Kralingseweg en Bongerd.

Op onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied maakt eveneens geen onderdeel uit van een ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur. Binnen een straal van 10 kilometer ligt het volgende Natura 2000-gebied: Boezems Kinderdijk op 6,9 kilometer.

Afbeelding 2: Ligging plangebied (rode kader) in een straal van circa 1 kilometer ten opzichte van omgeving. Bron: Provincie Zuid-Holland.

Afbeelding 3: Close-up en afkadering plangebied.

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

In het plangebied staan drie van elkaar losstaande gebouwen (zie afbeelding 3) met een verschillende bouwjaar. Gebouw 1 (Bongerd 10) betreft een schoolgebouw van een verdieping. Het heeft een plat dak met trespas daklijsten. Op het schoolterrein staan vier bomen. Verder is een haag van hедера aanwezig en staan rond de school meerdere bomen.

Afbeelding 4: Gebouw 1 vanuit verschillende perspectieven.

Gebouw 2 (Bongerd 8) betreft een schoolgebouw van twee verdiepingen. Het heeft deels muren van baksteen en deels van kunststof. Op het schoolterrein staan meerdere grote wilgen.

Afbeelding 5: Gebouw 2 vanuit meerdere perspectieven.

Gebouw 3 (Bongerd 6) is een sporthal, is deels van baksteen met timmerpanelen. Het heeft een plat dak met bitumen dakbedekking.

Afbeelding 6: Gebouw 3 vanuit meerdere perspectieven

Verder staan in het plangebied naast gebouw 1 meerdere bomen in het gazon. Het plangebied grenst aan een sloot. In het plangebied naast de sloot is gazon en staan enkele bomen.

4. WETTELIJK KADER

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11).

Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

-a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

-(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat.

Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING

5.1 Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

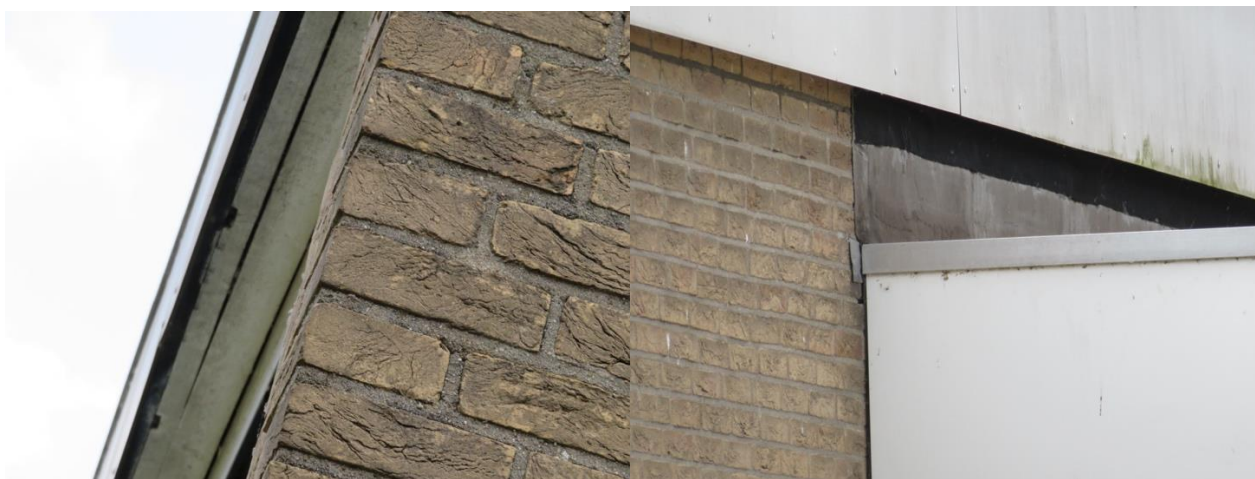
In het plangebied staan meerdere gebouwen van verschillende bouwstijlen en verschillende hoogtes, waardoor gebouwbewonende soorten kunnen worden verwacht. Hieronder vallen volgens de verspreidingsgegevens de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. Het plangebied moet worden onderzocht op open stootvoegen, kierende randen en daklijsten, of andere openingen die voor vleermuizen geschikt zijn.

Bomen van voldoende grootte zijn in het plangebied en binnen de verstorende invloedssfeer aanwezig. Deze moeten worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors. De boombewonende rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis gebruiken bomen soms het jaar rond. De gebouwbewonende soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger kunnen hun paarverblijf in bomen hebben. Ruige dwergvleermuizen en watervleermuizen gebruiken als winterverblijfplaats ondergrondse objecten, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Bij uitzondering wordt ruige dwergvleermuis ook in de winter ook in boomholten aangetroffen.

In 2018 is heeft een nader onderzoek vleermuizen plaatsgevonden in het plangebied. Er zijn toen in gebouw 3 (de sporthal) 2 paarverblijven van ruige dwergvleermuis aangetoond. Eveneens is in gebouw 2 een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis geconstateerd.

Resultaten veldbezoek

In gebouw 1 zijn geen open stootvoegen. De kier tussen de trespas daklijst en de gevel is geheel opgevuld met hout. Er zijn in gebouw 1 geen voor vleermuizen geschikte openingen aangetroffen. De bomen naast gebouw 1 zijn lariksen, zonder openingen voor vleermuizen. De bomen op het schoolterrein hebben eveneens geen holtes.

Afbeelding 7: Detailfoto's van aansluiting trespas op gevel gebouw 1.

Gebouw 2 heeft enkele plaatsen waar de daklijst iets wijkt. Op een van deze plaatsen is destijds een zomerverblijf van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Voor de rest is het gebouw niet geschikt voor vleermuizen.

Afbeelding 8: Detailfoto's gebouw 2, waarop te zien is dat er geen openingen voor vleermuizen aanwezig zijn.

Gebouw 3 heeft enkele open stootvoegen in de schoorsteen. Eveneens wijkt de ijzeren daklijst. Beide plaatsen zijn toegankelijk voor vleermuizen. Op deze plaatsen zijn in vorig nader onderzoek paarverblijven van ruige dwergvleermuis geconstateerd.

Afbeelding 8: Mogelijke invliegopeningen van vleermuizen.

Conclusie vleermuizen

Als foerageergebied heeft het plangebied vanwege de beperkte aanwezigheid van groen en de aanwezigheid van groen in de omgeving, geen essentiële functie.

Op basis van het bovenstaande is het uitgesloten dat de voorgenumen werkzaamheden negatieve effecten hebben op essentieel foerageergebied van vleermuizen.

Het water langs de Schenkelsedreef is een lijnvormig element, dat dienst kan doen als een vaste vliegroute voor vleermuizen. Verlichting is daar reeds aanwezig en watervleermuizen, de enige soort die zich echt stoort aan verlichting, zijn tijdens het vleermuisonderzoek van 2018 niet vastgesteld. De andere soorten vleermuizen kunnen van dit lijnelement gebruik blijven maken na en tijdens de plannen.

Op basis van het bovenstaande is het uitgesloten dat de voorgenen werkzaamheden negatieve effecten hebben op een mogelijk vaste vliegroute van vleermuizen.

In de gebouwen 2 en 3 zijn in 2018 verblijven van vleermuizen aangetroffen. Het onderzoek uit 2018 is weliswaar verouderd, maar de situatie in het plangebied is hetzelfde gebleven. Er zijn geen nieuwe openingen voor vleermuizen bijgekomen. Omdat vleermuizen vaak gebruikmaken van dezelfde verblijfplaats, is het aannemelijk dat de verblijfplaatsen uit 2018 nog in gebruik zijn.

Het onderzoek uit 2018 is daarmee nog voldoende actueel, waardoor nieuw nader onderzoek niet noodzakelijk is.

In verband met de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens komt alleen de bever (*Castor fiber*) voor. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De soort wordt niet in het plangebied verwacht.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde zoogdieren of sporen van beschermde zoogdieren waargenomen. Voor bever is geen geschikt biotoop aanwezig.

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Deze worden gezien de het biotoop ook niet verwacht in de toekomst. Voor eventueel aanwezige algemene zoogdieren geldt de zorgplicht (zie §6.1).

5.3 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens komen knolspirea (*Filipendula vulgaris*), naakte lathyrus (*Lathyrus aphaca*), tengere veldmuur (*Sabulina tenuifolia*), en wilde ridderspoor (*Consolida regalis*) voor.

Knolspirea staat op zonnige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, niet bemeste, vrij droge tot vochtige, neutrale, vaak kalkhoudende, stikstofarme leem-, löss- en mergelbodems met een wisselende waterstand. Ze groeit in kalkgraslanden, op heiden op basische rotsbodem, in bermen en in boszomen.

Naakte Lathyrus staat op zonnige tot beschaduwde, relatief droge, voedselrijke, kalkrijke of kalkarme, lichte grond (leem, zandig leem en mergel). Tengere veldmuur op open, zonnige en stikstofarme, droge tot matig vochtige, matig voedselrijke, zwak basische tot kalkrijke bodems bestaande uit zand, zavel, löss en mergel en op steenachtige plaatsen. Wilde ridderspoor is te vinden op matig voedselrijke kalkhoudende zandige klei in wintergraanakkers en op ruderaal omgewerkte terreinen op kalkgrond.

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Kalkhoudende grond is niet aanwezig in het over het algemeen verharde en gecultiveerde plangebied.

Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat het biotoop ongeschikt is voor bovengenoemde beschermde plantensoorten. De aanwezige vaatplanten hebben geen beschermde status en staan ontwikkelingen niet in de weg.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen drie jaar meerdere vogelsoorten genoemd. Huismus, gierzwaluw en andere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, worden gemeld in Capelle aan den IJssel. Bebouwing is binnen de versturende invloedsfeer van de werkzaamheden aanwezig waardoor geschikte invliegopeningen aanwezig kunnen zijn voor gierzwaluw of huismus.

Nesten van roofvogels en uilen worden gezien het biotoop en de aanwezige verstoring door spelende kinderen niet verwacht.

Tijdens het nader onderzoek uit 2018 zijn geen nesten van huismus en gierzwaluw in het plangebied aangetroffen.

Resultaten veldbezoek

Jaarrond beschermde nesten zijn niet gevonden in het plangebied en binnen de versturende invloed van de werkzaamheden. Huismussen zijn niet waargenomen in het plangebied en binnen de versturende invloedsfeer. Voor zowel huismus als gierzwaluw zijn geen invliegopeningen aanwezig.

De bomen en struiken in het plangebied kunnen dienstdoen als nestgelegenheid voor andere vogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is.

Conclusie vogels

In het plangebied en binnen de versturende invloedsfeer kunnen meerdere soorten broeden waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. In het plangebied zijn geen (overblijfselen van) jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Huismussen zijn in het plangebied of binnen de versturende invloedsfeer daarvan, niet gesignaleerd. Daarom doet het plangebied geen dienst als (essentiële) foerageer- of schuilplaats voor huismussen. Voor gierzwaluw zijn, net als voor huismus, geen invliegopeningen aanwezig. Het plangebied en de bomen in de versturende invloedsfeer hebben wel functie voor algemene broedvogels.

De Wet Natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Iedere vogel is tijdens het broeden beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus.

Het is mogelijk om aan te vangen voor het broedseizoen en continu (weekenden uitgezonderd) door te werken in het broedseizoen. Indien er wordt gestart in het broedseizoen, dan moet door een ecooloog voorafgaand aan de werkzaamheden worden nagegaan of verstoring van broedvogels plaatsvindt.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens, biotoop en ligging in een volledig bebouwde omgeving zonder geschikt voortplantingswater, kan het voorkomen van beschermde soorten amfibieën en reptielen worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

In het plangebied zijn geen amfibieën en reptielen waargenomen. Poeltjes of plaatsen waar regenwater kan blijven staan wat dienst kan doen als voortplantingswater zijn niet aanwezig in het plangebied. Het plangebied is, op enkele gazons na, geheel bestraat en verhard. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor beschermde soorten uit beide soortgroepen.

Conclusie amfibieën en reptielen

Beschermde amfibieën en reptielen kunnen op basis van verspreidingsgegevens en biotoop worden uitgesloten. Voor algemene soorten geldt de zorgplicht (§6.1).

5.6 Vissen

De voorgenomen plannen voorzien ingrepen in het water. De volgende vissen zijn in Nederland beschermd: beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper en kwabaal. De kreeftachtige Europese rivierkreeft wordt hier ook meegenomen, omdat deze soort, net als vissen, gebruik maakt van watergangen. Volgens verspreidingsgegevens komen deze soorten niet voor.

Voor algemene soorten geldt:

Werkzaamheden in de watergangen dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden in de maanden september en oktober (na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Werkzaamheden in watergangen kunnen alleen plaatsvinden als zowel de watertemperatuur als de luchttemperatuur boven het vriespunt en beneden de 25 °C liggen en wanneer er geen sprake is van ijsvorming. Bagger dat vrijkomt tijdens werkzaamheden dient gecontroleerd te worden op aanwezigheid van dieren (amfibieën en vissen). Indien dieren worden aangetroffen, dienen de soorten teruggeplaatst te worden in een geschikt leefgebied in de nabije omgeving, waar geen werkzaamheden zullen plaatsvinden.

5.7 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

Zowel grote vos (*Nymphalis polychloros*) als groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) kunnen volgens verspreidingsgegevens voorkomen. Grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout. In Nederland is het voorkomen van de groene glazenmaker strikt gebonden aan groeiplaatsen van krabbescheer (*Stratiotesaloides*) – alleen op plaatsen waar krabbescheer jaarlijks velden vormt komen populaties voor.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het gecultiveerde en geheel verharde biotoop ongeschikt is voor beschermde soorten libellen en vlinders, vanwege het ontbreken van poeltjes en waardplanten voor ei-afzetting. Krabbenscheer is niet aangetroffen in de sloten en vochtige open bossen zijn niet aanwezig.

Conclusie overige beschermde soorten

De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander biotoop dan het plangebied. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefomgeving. Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop geen rekening gehouden te worden. Maatregelen met betrekking tot deze soortgroepen hoeven niet te worden genomen.

6. SAMENVATTING, CONCLUSIE EN OVERZICHTSTABEL

Uit bureaustudie en biotooptoets is naar voren gekomen dat het zeker is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten vleermuizen.

Voor de drie aanwezige verblijven dient gemitigeerd te worden in de vorm van 12 tijdelijke verblijfplaatsen binnen een straal van 100 à 200 meter van het plangebied. In de nieuwbouw dienen 12 permanente verblijfplaatsen te worden gecreëerd.

Een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De wettelijke doorlooptijd hiervan bedraagt 13 weken, met een mogelijk uitstel van 7 weken.

Nadelige effecten op overige beschermde flora en fauna kunnen worden uitgesloten. Nader onderzoek daarnaar is niet noodzakelijk. De effecten van stikstofdepositie van de werkzaamheden op Natura2000-gebieden zijn in deze quickscan niet behandeld.

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Zodra een niet in de Wet Natuurbescherming beschermd in het wild levende dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

Vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen en dergelijke) moet gefaseerd worden verwijderd, waardoor aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren gelegenheid wordt gegeven te vluchten. Bij kap van de vegetatie in de winter dient men rekening te houden met zoogdieren in winterslaap, zoals de egel. Inachtneming van de zorgplicht betekent dat men het struikgewas handmatig en gefaseerd kapt, in plaats van met bulldozer of graafmachine. De egel is met name 's nachts actief. Door de werkzaamheden overdag te plannen wordt verstoring zoveel mogelijk voorkomen.

6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli), mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

6.3 Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied

Soort(groep)	Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Ja	Reeds in 2018 voltooid	Ja	Ontheffing voor 2 paarverblijven ruige dwergvleermuis en 1 zomerverblijf gewone dwergvleermuis
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Mogelijk	Nee	Nee	Hou rekening met het broedseizoen.
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vissen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.

Wij adviseren om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies.

6.4 Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen. Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

<https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

LITERATUUR EN BRONVERMELDING

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

RAVON, <https://www.ravon.nl>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming, www.vogelbescherming.nl

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdierversameniging 2016, S. Broekhuizen et al.

Nationale Databank Flora en Fauna, Verspreidingsatlas. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/>

Vlinderstichting, www.vlinderstichting.nl

Stichting Anemoon, www.anemoon.prg

Aerius calculator, www.aerius.nl

BIJLAGE
NATUURONDERZOEK BONGERD EN WINGERD TE CAPELLE AAN DEN IJSSEL

NATUURONDERZOEK BONGERD EN WINGERD TE CAPELLE AAN DEN IJssel

Gierzwaluw en vleermuizen

Conceptrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Gemeente Capelle aan den IJssel
Contactpersoon: Dhr. B. Holleman
Adres: Postbus 70
2900 AB Capelle aan den IJssel
Tel: 0102848749
E-mail: B.Holleman@capelleaandenijssel.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Waaier 64
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteur: K. den Hartogh MSc.
Kwaliteitscontrole: ing. C.J.M. Groeneveld

Projectcode: GCVW1801
Status: Concept
Datum: 5-10-2018

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek	6
2.1	Gierzwaluw	6
2.2	Vleermuizen	6
2.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	6
2.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	6
2.2.3	Winterverblijfplaatsen	6
2.2.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	6
2.3	Overzicht inventarisaties	7
3	Resultaten	8
3.1	Gierzwaluw	8
3.2	Vleermuizen	8
3.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	8
3.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	8
3.2.3	Winterverblijfplaatsen	8
3.2.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	8
3.3	Belang projectgebied	8
4	Conclusie en aanbevelingen	10
4.1	Conclusie	10
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Wet natuurbescherming.....	10
	Bijlage 1: Kaart resultaten gierzwaluwonderzoek	11
	Bijlage 2: Kaart resultaten vleermuisonderzoek	12
	Bijlage 3: Foto's verblijfplaatsen vleermuizen.....	13

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Men is voornemens verschillende ontwikkelingen uit te voeren aan de bebouwing aan de Wingerd en Bongerd te Capelle aan den IJssel. Deze ingrepen worden gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2018 is door Bureau Stadsnatuur verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan ecologie. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor de gierzwaluw en vleermuizen. In opdracht van de gemeente Capelle aan den IJssel is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door de gierzwaluw en vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten. De huidige gedragscodes zijn nog niet afgestemd op dan wel goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen met effecten op Europees beschermde soorten.

Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. Nestlocaties van de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (vogels) en 3.5 (overige soortgroepen) van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten – Vogels (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 GIERZWALUW

Het onderzoek naar de gierzwaluw is gebaseerd op het kennisdocument van de gierzwaluw¹. Er zijn drie rondes in de periode 1 juni tot en met 15 juli 2018 uitgevoerd, waarvan één tussen 20 juni en 7 juli 2018 in verband met de aanwezigheid van jongen. Hierbij is het projectgebied doorkruist en zijn waarnemingen op kaart ingetekend.

2.2 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijke functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017².

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt standaard met de Pettersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.3 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.2.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei - 15 juli 2018 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes hebben 's avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

2.2.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus - 15 september 2018 zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisatietijden zijn afgestemd op de mogelijk aanwezige verwachte soorten.

2.2.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 10 september 2018 is het projectgebied onderzocht op zwermdende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes van twee uur vanaf middernacht. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijven van vleermuizen. Tussen de twee inventarisaties is een minimum tussenperiode van tien dagen gehanteerd.

2.2.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en foerageergebieden op kaart ingetekend.

¹ BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0. BIJ12 juli 2017

² Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereeniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

2.3 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het onderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door D. Alberts, S.R.J. van Berkel, ing. M. Bouma, ing. B. Dijk, ing. C.J.M. Groeneveld, K. den Hartogh MSc, ing. R. Kraaijeveld, B.O.C.M. van Pinxteren, N. Schouten en D. Withagen.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden	Deelgebieden
16-05-2018	21:30 – 23:30	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Zwaar bewolkt, windkracht 3, 11 °C	1 t/m 6
17-05-2018	03:44 – 05:44	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Half tot zwaar bewolkt, windkracht 3, 10 °C	1 t/m 4
08-06-2018	20:58 – 22:28	Broedvogels	Gierzwaluw	Geheel bewolkt, windkracht 2, 22 °C	1 t/m 6
20-06-2018	21:05 – 22:35	Broedvogels	Gierzwaluw	Half bewolkt, windkracht 3, 22 °C	1 t/m 6
20-06-2018	22:05 – 00:05	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Half bewolkt, windkracht 3, 19 °C	1 t/m 6
21-06-2018	03:21 – 05:21	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 4, 13 °C	5 en 6
07-07-2018	21:01 – 22:31	Broedvogels	Gierzwaluw	Zwaar bewolkt, windkracht 2, 23 °C	1 t/m 6
04-08-2018	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Winterverblijven (zwermgedrag)	Zwaar bewolkt, windkracht 2, 18 °C	1 t/m 6
23-08-2018	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 3, 16 °C	1 t/m 6
13-09-2018	05:13 – 07:13	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Licht bewolkt, windkracht 1, 10 °C	1 t/m 6

3 RESULTATEN

3.1 GIERZWALUW

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw waargenomen. Gedurende de inventarisaties naar de gierzwaluw zijn in het projectgebied enkel overvliegende of foeragerende individuen en kleine groepen van de gierzwaluw waargenomen. Hiervan is geen binding met de bebouwing in het projectgebied vastgesteld. In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

3.2 VLEERMUIZEN

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 2 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

3.2.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

Er zijn in het projectgebied geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Gedurende de inventarisaties in het kraamseizoen zijn vijf zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Vier hiervan bevonden zich in de laagbouwflats in stootvoegen of achter dakbetimmering en werden allen gebruikt door één individu. In de bebouwing van OBS de Klimop is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze bevond zich onder de dakrand en werd gebruikt door één individu.

Tevens zijn tijdens de inventarisatierondes in het kraamseizoen, verspreid over het projectgebied, foeragerende en overvliegende individuen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Hiernaast zijn enkele overvliegende individuen van de laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen.

3.2.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In het projectgebied zijn in totaal 42 paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en negen paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis bevonden zich in de bebouwing van OBS de Klimop aan de Bongerd 6. Deze verblijfplaatsen bevonden zich in ruimte onder de dakrand aan de west- een oostgevel. Alle overige paarverblijfplaatsen, van zowel de gewone dwergvleermuis als de ruige dwergvleermuis, bevonden zich in de laagbouwflats. De paarverblijfplaatsen bevonden zich in open stootvoegen, achter dakranden en achter gevelbetimmering.

Tijdens de inventarisaties naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen zijn hiernaast enkele overvliegende individuen van de laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen.

3.2.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

Er is gedurende de inventarisaties naar zwermende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen geen zwermgedrag van vleermuizen waargenomen in het projectgebied dat kan duiden op de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats. In het projectgebied zijn tevens geen geschikte zolders of kelders aanwezig welke mogelijk geschikt habitat kunnen bieden voor winterverblijfplaatsen. De aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats kan hiermee worden uitgesloten. De aangetroffen zomer- en paarverblijfplaatsen kunnen mogelijk in de winter gebruikt worden als winterverblijfplaats door één of enkele individuen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

3.2.4 Vliegroutes en Foerageergebieden

Er zijn geen duidelijke vaste vliegroutes waargenomen gedurende de inventarisaties in het projectgebied. De groenstructuren en waterelementen rondom de laagbouwflats worden door enkele individuen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, gedurende een deel van de nacht, gebruikt als foerageergebied.

3.3 BELANG PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke functies zijn aangetroffen en wat het belang van het projectgebied is voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Tabel 2: Beschermd functies vleermuizen

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie	Belang
Artikel 3.5, HR IV	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Foerageergebied Paarverblijfplaats Zomerverblijfplaats	Redelijk Groot Groot
Artikel 3.5, HR IV	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Foerageergebied Paarverblijfplaats	Redelijk Groot
Artikel 3.5, HR IV	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Foerageergebied	Gering

De bebouwing in het projectgebied wordt door een aantal individuen van de gewone dwergvleermuis gebruikt als verblijfplaats. Het projectgebied heeft een functie als zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats, waarbij tevens de functie als verblijfplaats voor overwinterende individuen wordt verwacht. Een deel van de bebouwing wordt hierdoor jaarrond gebruikt door de gewone dwergvleermuis en is hiermee voor betreffende individuen van groot belang.

Een groot aantal individuen van de ruige dwergvleermuis maakt gebruik van de bebouwing in het projectgebied als paarverblijfplaats. Het is hiernaast tevens te verwachten dat een deel van de bebouwing tevens wordt gebruikt als winterverblijfplaats. Door het grote aantal paarverblijfplaatsen heeft het projectgebied een belangrijke voortplantingsfunctie. Het projectgebied is hiermee van groot belang voor de lokale populatie van de ruige dwergvleermuis.

Het aangetroffen foerageergebied is voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis van redelijk belang. Deze soorten benutten de groenstructuren in de directe omgeving van de verblijfplaatsen als foerageergebied kort na het uitvliegen en voor het invliegen in deze verblijfplaatsen. Hierdoor zijn deze structuren onderdeel van het functioneel leefgebied van betreffende soorten. Voor de laatvlieger is het aanwezige foerageergebied slechts van gering belang. Dit wordt slechts incidenteel door een enkel individu gebruikt.

Aangezien er geen nestlocaties van de gierzwaluw aanwezig zijn in het projectgebied is de bebouwing in het projectgebied niet van belang voor betreffende soort.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

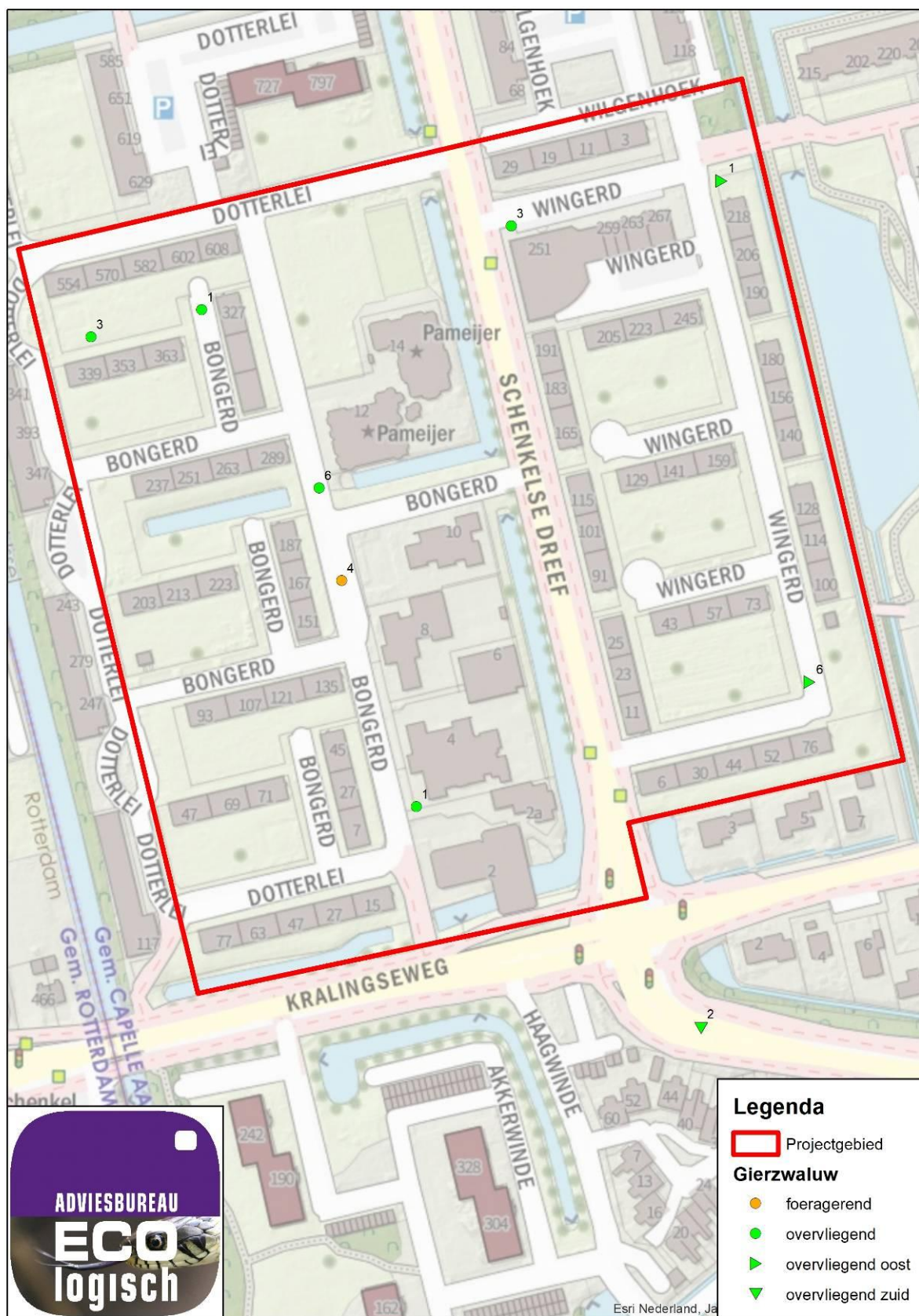
Binnen het projectgebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen. Het projectgebied is derhalve niet van belang voor de gierzwaluw.

In het projectgebied zijn 42 paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis waargenomen. Deze verblijfplaatsen kunnen mogelijk tevens gebruikt worden als winterverblijfplaats van één of enkele individuen van deze soort. Van de gewone dwergvleermuis zijn vijf zomerverblijfplaatsen en negen paarverblijfplaatsen waargenomen in het projectgebied. De verblijfplaatsen kunnen gebruikt worden als winterverblijfplaats van één of enkele individuen van de gewone dwergvleermuis. De groenstructuren en waterelementen in het projectgebied worden door de individuen met verblijfplaatsen in het projectgebied een gedeelte van de nacht gebruikt als foerageergebied. Deze structuren zijn hierdoor onderdeel van het functioneel leefgebied van gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

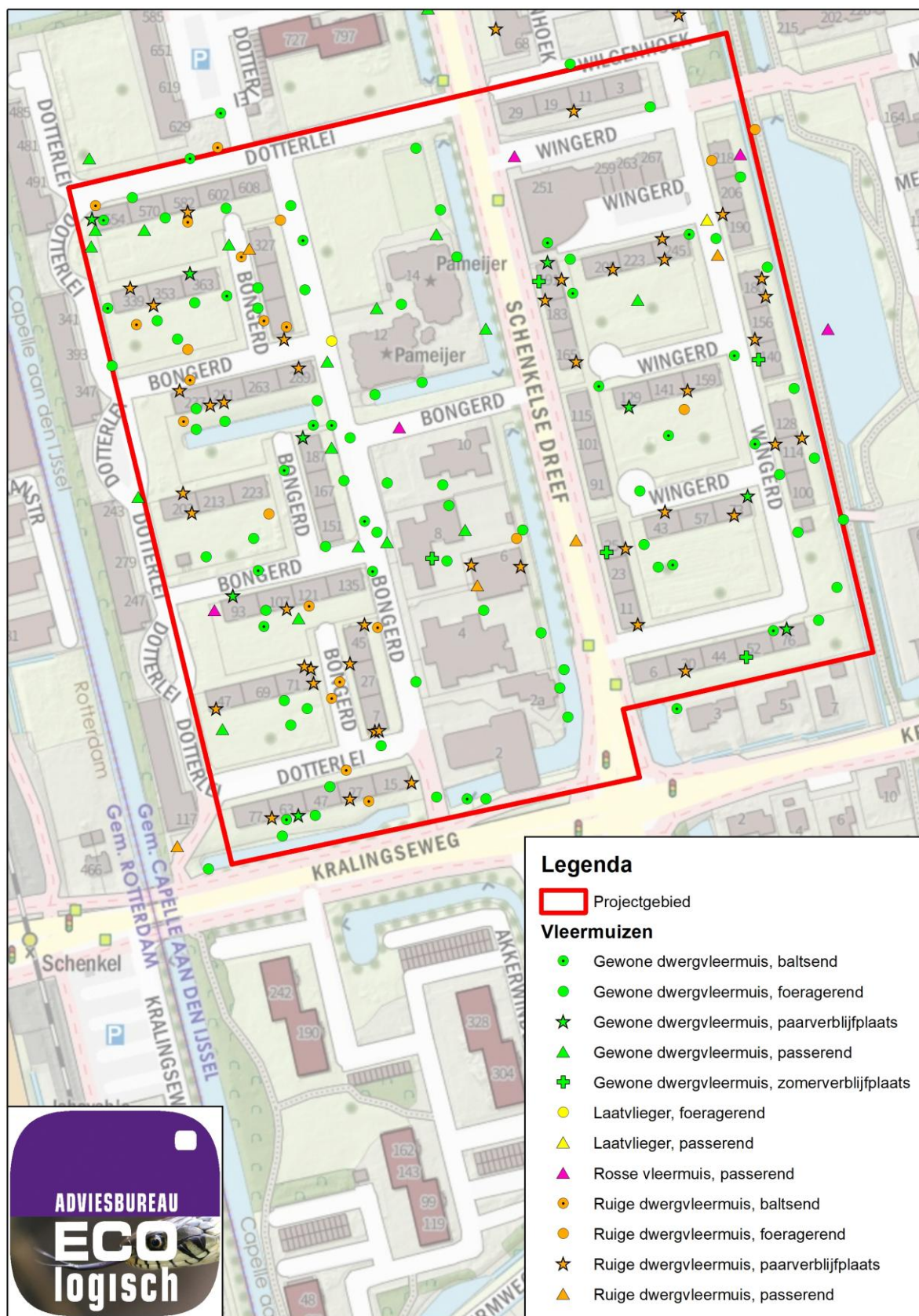
4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Door de geplande werkzaamheden zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis niet uit te sluiten. Derhalve dient ontheffing te worden aangevraagd met betrekking tot te verwachte overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Bijlage 1: Kaart resultaten gierzwaluwonderzoek

Bijlage 2: Kaart resultaten vleermuisonderzoek

Bijlage 3: Foto's verblijfplaatsen vleermuizen

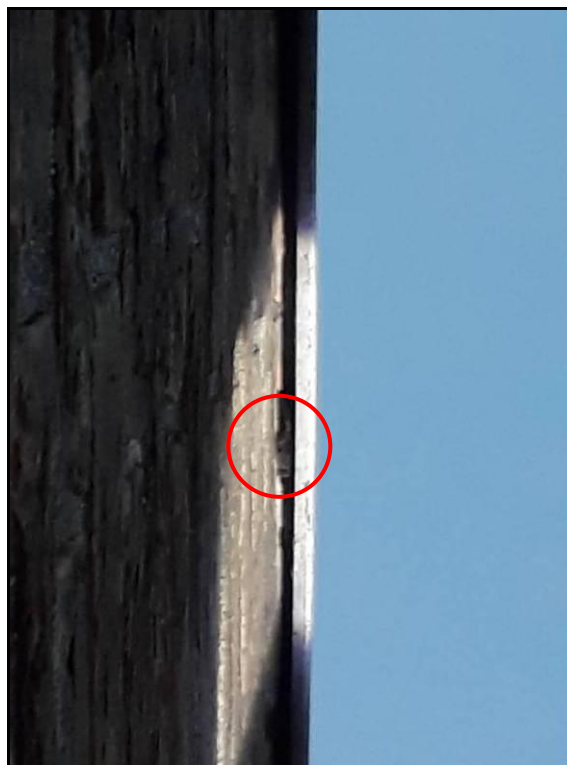
Zomerverblijf gewone dwergvleermuis

Zomerverblijf gewone dwergvleermuis

Zomerverblijf gewone dwergvleermuis OBS de Klimop

Paarverblijf ruige dwergvleermuis OBS de Klimop

Paarverblijf ruige dwergvleermuis

Zomerverblijf gewone dwergvleermuis

Paarverblijf ruige dwergvleermuis

Paarverblijf ruige dwergvleermuis